

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVII/4/2015
Rady Miasta Pucka
z dnia 30 grudnia 2015 r.

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W PUCKU W
LATACH 2016-2019**

Rozdział 1 Wprowadzenie

Rodzina w socjologii jest rozumiana jako grupa społeczna lub instytucja społeczna. Najprostsza jej definicja to taka, w której jest to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo.

W Polsce istnieje 6,1 mln rodzin, w których wychowuje się 10,8 mln dzieci do lat 24. Co trzecie polskie dziecko wychowuje się w rodzinie wieloletniej. 17% rodzin to rodziny wielodzietne, wychowujące troje i więcej dzieci. 83% dzieci w Polsce wychowuje się w rodzinach pełnych. 92% rodzin wielodzietnych to rodziny pełne. (dane z 2004 r.)

Program Wspierania Rodziny w Pucku na lata 2016-2019 jest strategicznym dokumentem Miasta Puck opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawa rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie Miasta Puck jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku. Podstawowym zadaniem MOPS jest bezpośrednio organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednio i pośrednio udzielenie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Rozdział 2 Diagnoza sytuacji rodzin w Pucku

1. Charakterystyka rodzin niewydolnych wychowawczo

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów przemocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku, przeprowadzają wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

Miasto Puck według stanu na dzień 30.11.2015 r. zamieszkiwało 10 973 mieszkańców. W poniższej tabeli nr 1 przedstawiono liczbę osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS-u na przestrzeni 3 ostatnich lat.

Tabela 1

	2012	2013	2014
Liczba osób	908	900	698
Liczba rodzin	401	396	325

Źródło: opracowanie własne

Wnikając szczegółowo w stan rodziny – jej skład i formę, można stwierdzić, że pomoc udzielana jest przede wszystkim rodzicom samotnie wychowującym dzieci, a w mniejszej liczbie małżeństwom wielodzietnym i owa sytuacja praktycznie nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich lat, co przedstawia tabela 2.

Tabela 2

	2012		2013		2014	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Wielodzietność	28	5	39	7	33	6

Źródło: opracowanie własne

Głównym powodem przyznania pomocy w 2014 r. było ubóstwo. Problem ubóstwa jest od 2012 roku głównym problemem mieszkańców Pucka i mimo, że biorąc pod uwagę wszystkie powody przyznania pomocy na przestrzeni ostatnich 3 lat nie notujemy szczególnie niepokojącego wzrost liczby korzystających, to niepokoi wzrost korzystania długotrwałego z pomocy społecznej. Mimo, że w roku 2012 sytuacja ta nasiliła się, to trudno powiedzieć, że zmienia się na lepsze.

Sytuację opisują tabele od 3 do 6. Mimo, że co roku nie wzrasta liczba klientów korzystających z pomocy w powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, to jednak obserwuje się zjawisko wzrostu zapotrzebowania na porady specjalistyczne oraz konkretną pomocą rzeczową i finansową skierowaną do dzieci i ich opiekunów.

Tabela 3

	ubóstwo		
	2012	2013	2014
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	315	314	276
w tym, korzystanie długotrwałe	144	138	148

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4

	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		
	2012	2013	2014
Liczba osób , którym przyznano świadczenie	58	46	52
w tym, korzystanie długotrwałe	30	26	26

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5

	Rodziny niepełne		
	2012	2013	2014
Liczb osób, którym przyznano świadczenie	47	46	40
w tym, korzystanie długotrwałe	25	18	18

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6

	Rodziny wielodzietne		
	2012	2013	2014
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	5	7	6
w tym, korzystanie długotrwałe	3	6	5

Źródło: opracowanie własne

Niepokojąca jest liczba bezrobotnych mieszkańców miasta – na dzień 30.11.2012 r. wynosiła ogółem 421 osób, w tym 234 kobiet. Mimo podejmowanych działań zmierzających do zmniejszenia skali zjawisk zarówno przez Powiatowy Urząd Pracy jak i MOPS w ramach programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego sytuacja nadal jest trudna. Wśród osób bezrobotnych są też członkowie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Dlatego też rodziny objęte są szczególnym nadzorem ze strony pracowników socjalnych z uwagi na wielość i złożoność występujących w nich trudności.

Rozdział 3 Zasoby gminy

Program Wspierania Rodziny w Pucku na lata 2016-2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 7. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Pucku

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miasta Puck 84-100 Puck, ul. 1 Maja 13	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów

2.	MOPS Puck, 84-100 Puck, ul. 1 Maja 13	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno-zawodowa
3.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 84-100 Puck, ul. 1 Maja 13	Wsparcie psychologiczne dorosłych, prawne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, narkotyków
4.	Miejski Zespół Interdyscyplinarny 84-100 Puck, ul.1 Maja 13	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy. Powoływanie grup roboczych, które podejmują pracę rodziną i opracowują plan zmierzający do poprawy sytuacji rodziny. Współpraca z policją, pedagogami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną
5.	Placówki służby zdrowia „Sanitas” 84-100 Puck, ul. AWP 27	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
6.	Placówki służby zdrowia „BIK-MED” 84-100 Puck, ul. AWP 16	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
7.	Placówki służby zdrowia – Szpital 84-100 Puck, ul. 1 Maja 11	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
8.	Placówki oświatowo-wychowawcze – Szkoła Podstawowa, 84-100 Puck, ul. Przebendowskiego 27	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci
9.	Placówki oświatowo-wychowawcze – Gimnazjum Publiczne, 84- 100 Puck, ul. Nowy Świat 12	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci
10.	Placówki oświatowo-wychowawcze – Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy, 84-100 Puck, ul. Zamkowa 5	Działalność edukacyjno-wychowawcza, rewalidacyjna, terapeutyczna, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci
11.	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, 84-100 Puck, ul. Lipowa 3	Organizowanie zajęć pozaszkolnych ,organizowanie wypoczynku
12.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, 84-100 Puck, ul. Mestwina 32	Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielenie pomocy o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom chorym i niepełnosprawnym.
13.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, 84-100 Puck, ul. Kolejowa 7	Udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

14.	Międzyszkolny Klub Sportowy „KORAB” 84-100 Puck, ul. Kolejowa 7	Działalność sportowa, wychowawcza
15.	Powiatowy Urząd Pracy ul. Orzeszkowej 7	Realizacja projektów z funduszy Unii Europejskiej mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu
16.	Komenda Powiatowa Policji w Pucku ul. Dworcowa 5	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach poprzez wczesne reagowanie na pojawiające się trudności
17.	Sąd Rejonowy w Wejherowie ul. Sobieskiego 302	Natychmiastowe reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinie
18.	„Caritas”	Działalność charytatywna
19.	Centrum Integracji Społecznej 84-100 Puck , ul. Judyckiego 8	Organizowanie działań zmierzających do przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego

Źródło: opracowanie własne

W Pucku funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dziecku i rodzinie. Są to zarówno różne formy poradnictwa, jak i konkretne usługi, które służą zwalczaniu bezradności opiekuńczo- wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami, wspierające dzieci niepełnosprawne, itp.

Rozdział 4 Założenia Programu

Program Wspierania Rodziny w Pucku na lata 2016-2019 jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych, tj.:

- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Pucku na lata 2014-2020.

Rozdział 5 Cele Programu

Cele główny

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w Pucku.

Cele szczegółowe

- 1) Podjęcie działań profilaktycznych i edukacyjnych w rodzinach;
- 2) Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w rodzinie;
- 3) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

Rozdział 6 Zadania programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 w Pucku został przedstawiony w formie poniższej Tabeli 8.

II	<p>Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierającej, praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny), pomoc placówek wsparcia dziennego (kluby, świetlice, itp.) 2016-2019</p> <p>-usługi opiekuńcze i specjalistyczne</p> <p>-wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywnych społecznej na rzecz rodziny,</p>	<p>wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu</p> <p>MOPS Puck</p>	<p>-ilość rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, -ilość rodzin wspierających, -ilość rodzin socjalnych, -ilość placówek wsparcia dziennego,</p> <p>-liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi,</p> <p>-liczba grup wsparcia</p>
III	<p>Doskonalenie współpracy pomiędzy Instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny,</p> <p>1) współpraca szkół, policji, służby zdrowia, MOPS, sądów, kuratorów, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz innymi instytucjami,</p> <p>2)stałą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej,</p> <p>3)doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów, rodzin wspierających oraz innych specjalistów).</p>	<p>wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.</p> <p>MOPS, PCPR</p>	<p>-liczba szkoleń, spotkań, konferencji, itp.</p>

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 7 Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Rozdział 8 Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być poprawa sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Rozdział 9 Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta w Pucku,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku,
- Organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 10 Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

1) środki własne gminy:

- a) zaplanowane na dany rok budżetowy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pucku na realizację Programu Wspierania Rodziny,
- b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na realizację Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok,

2) dotacje z budżetu państwa,

3) środki pozabudżetowe.

Rozdział 11 Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku w celu oceniania czy Program osiąga założone cele. Przedmiotem ewolucji będzie skuteczność podejmowania działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku będzie, co roku przykładał Radzie Miasta Puck sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku.